

صرفا جهت ثبت در تاریخ و عبرت‌آموزی؛ قاب‌هایی تلخ از دولت روحانی که به سرمایه اجتماعی ایران ضربه مهلک زد

بگذرد این روزگار

ره‌یخ‌نگار تقریبا تمام ایران چشم‌انتظار رسیدن امروز ۱۲ مردادماه ۱۴۰۰ بودند. این چشم‌انتظاری تنها یک دلیل داشت و آن هم پایان دولت روحانی و تمام مصیبت‌هایی بود که در این ۸ سال دامنگیر ایران و مردم آن شد. به‌هر حال ۱۲ مردادماه ۱۴۰۰ رسید و دولت روحانی به پایان خود سلام کرد؛ دولتی که با انبوهی از شعارهای اقتصادی امد ولی بدترین اقتصاد را برای گذاشت؛ دولتی که با وعده رفع تحریم‌ها اما با وجود سال‌ها مذاکره و محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران، انتها تحریم‌ها را رفع

نکرد که چندصد تحریم نیز برای دولت بعدی به ارث گذاشت؛ دولتی که از «درآمدهای سرشار» می‌گفت که مردم دیگر به بارانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومانی نیاز نداشته باشند اما خود نه تنها یک بارانه که ۲ بارانه دیگر نیز بر بارانه ۴۵ هزار تومانی افزود. روحانی خرداد ۹۲ با وعده‌های امیدبخش، نجات اقتصاد ایران، «احیای اخلاق» و تعامل سازنده با دنیا، بر سر کار آمد. آمارهای رسمی و شرایط کنونی کشور نشان می‌دهد دولت روحانی در ۸ سال گذشته نتوانسته هیچ کدام از وعده‌های خود را محقق کند. روحانی

در اقتصاد همان مسیری را رفت که خود از منتقدان اصلی آن بود. او از «رشد ۶/۵ برابری نقدینگی»، «افزایش تورم» و کاهش ارزش پول ملی به یک‌سوم در ۶ ماه، گلایه می‌کرد اما دولت وی در هر سه این پارامترها بدترین عملکرد را از خود بر جای گذاشت. در این دولت نرخ نقدینگی ۷ برابر افزایش پیدا کرد؛ ارزش پولی به یک‌هشتم خود در سال ۹۲ رسید و بدون آنکه کشور درگیر جنگی نظامی باشد، رکورد ۷۵۰ ساله تورم ایران را در فروردین ماه امسال با عبور از نرخ تورم ۴۵ درصد شکست. ایران تنها در سال‌های

اشغال توسط متفقین در جنگ جهانی دوم این شرایط سخت را تجربه کرده است. یکی دیگر از عرصه‌های مهمی که دولت روحانی در آن نتوانست موفق عمل کند، سیاست خارجی است. با وجود آنکه در جریان انتخابات ۹۶ روحانی، اعلام آمادگی کرده بود تا تحریم‌های غیرهسته‌ای ایران را نیز رفع کند، حدود ۸۰۰ تحریم دیگر بر تحریم‌های دیگر افزود. به جز مساله اقتصاد و سیاست خارجه، دولت روحانی در نظام مسائل مهم اجتماعی مانند محیط‌زیست نیز عملکرد مناسبی نداشت. برای بررسی کارنامه

برق

یکی از آخرین بحران‌های بروز کرده در دولت روحانی معضل کمبود برق بود؛ این مشکل در آخرین ماه‌های دولت روحانی این گمان را ایجاد کرده بود که این معضل آخرین دولتی خواهد بود که بروز بحران آب در خوزستان مانع از آن شد. طبق برنامه توسعه ششم دولت پانز ساله نیز هزار مگاوات ظرفیت تولید برق کشور را افزایش می‌داد اما این رقم بطور متوسط در دوران هشت‌ساله دولت روحانی ۲۵۰ مگاوات در سال بوده است. البته این مقدار در برخی سال‌ها به زیر دوهزار مگاوات هم رسیده است. این موضوع دلایل بسیار زیادی دارد که بخشی از آن مربوط به تحریم‌هاست اما با وجود آن نیز دولتی می‌توانست بسیار بهتر از وضعیت موجود عمل کند. بخش بزرگی از بحران برق در تابستان ۱۴۰۰ ناشی از نگاه دولت به نیروگاه‌سازی است؛ به گونه‌ای که از دکاتیان وزیر نیروی دولت روحانی در بهمن‌ماه ۱۳۹۶ اعلام کرد وزیر امور مالیاتی نیروگاه‌سازی، نخواهد رفت. از دکاتیان در آن رهه می‌گفت: «ساخت نیروگاه برای چوالگی به ۳۰۰۰ ساعت مصرف یک، توجیه اقتصادی ندارد». این استدلال از جهات بسیاری در همان زمان نیز اشتباه بود زیرا این به دلیل نیاز کشور‌های همسایه خود به برق در همه ایام سال می‌تواند مازاد خود را به این کشور‌ها صادر کند. مثال برجسته آن درحال حاضر عراق است که سالانه میلیاردها دلار برق از ایران وارد می‌کند. اگر دولت روحانی براساس استدلال وزیر نیروی خود مانع ساخت نیروگاه‌های جدید نمی‌شد امروز هم برق کشور در تابستان تأمین می‌شد و هم در صورت وجود مازاد این برق به بازار بزرگ عراق صادر می‌شد. اما مساله برق در دولت روحانی تنها به کمبود برق و نیروگاه‌ها باز نمی‌گردد. بخش اساسی دیگر ماجرا قطع برق مردم بدون اطلاع به آنهاست. درحالی که به دلیل کمبود برق، دولت باید چنین مساله‌ای را به مردم اعلام کرده و جدول زمانی را از آنها همنان به مردم ارائه می‌کرد، پس از قطع برق بدون اطلاع مردم و شروع اعتراض به اقدامات دولت روحانی، مسئولان نهایتاً قبول کردند که جدول‌های را برای این کار به مردم ارائه دهند. آیا این مساله که پیش از قطع برق به مردم اطلاع‌رسانی شود میوه پیچیده‌ای بود که حتما باید پس از اعتراض مردم در فضای مجازی و انتقاد مطبوعات انجام بپذیرد!

درد خوزستان

در دولت روحانی کمترین چیزی بود که سرچای خود شد. یکی از این موارد، استاندارد خوزستان غلامرضا شریعتی بود. درحالی که پس از اعتراض‌های دی ۹۶ و آبان ۹۸ در کشور، خوزستان به دلیل وجود مناطق حاشیه‌ای زیاد نیازمند توجه و حضور مدیران برجسته بود. با تصمیم هیات‌دولت وقت توسط ضعیف‌ترین اشخاص مدیریت می‌شد. براساس گزارش خوزه‌بارزسی وزیر کشور، درخصوص ارزیابی عملکرد استانداردهای کشور در شاخص‌های اختصاصی و عمومی، در سال ۹۸ ضعیف‌ترین استاندارد کشور شد. این مدیریت ضعیف در شرایط وجود داشته است که استان خوزستان پنجمین استان پرجمعیت کشور بوده و ضمن قرار داشتن در مجاورت مرزهای عراق و آب‌های خلیج فارس میزان بخش بزرگی از میادین نفتی سودآور ایران است. غلامرضا شریعتی در سال ۱۳۹۸ استاندارد را استان سیل‌زده خوزستان بود و درحالی که استانش در سال‌های اخیر بیشترین بودجه‌ها را نسبت به دیگر استان‌ها دریافت کرده‌است، استانی بحران‌زده را برای کشور و دولت بعد باقی گذاشته است. او در سال ۹۸ از انتهای جدول کارآمدی استانداران مقام نخست ضعیف‌ترین استاندار کشور را به خود اختصاص داد اما همچنان بر مسند خود باقی ماند تا سوم‌مدیریت در خوزستان ادامه یابد. در دولت روحانی هورالعظیم با تصمیمات سیاست‌های نفتی دولت خشک‌شد است و با تخلیه بدون توجیه مخازن سدهای خوزستان در سال گذشته این استان هم اکنون با بی‌آبی و تلفاتش گاموشی‌ها و عدم تأمین قلیقه روغن‌ها روپرو است. البته باید دانست خوزستان حتی پیش از دولت روحانی نیز دچار مشکلات عدیده‌ای بوده اما دولت وی بدون حل مشکلات پیشین با اقدام‌ها در عمق چنین مشکلاتی افزوده است.

انزوی ایران

با روی کار آمدن روحانی همه گزینه‌های رای توسعه ایران از روی میز دولت برداشته شدند و کارت ایجاد رابطه به هر قیمتی با غرب، جایگزین تمامی نمایی شوند. تا پیش از آن تهران براساس شرایط موجود و تحولات جهانی به‌دنبال افزایش ارتباط با همسایگان و تقویت نگاه به شرق بود. ایران در این دوره برنامه‌هایی برای ارتباطات منطقه‌ای داشت که از ۱۵ کشور دارای مرز با ایران نیز فراتر می‌رفت. در حوضه‌نگاه به شرق نیز ایران به‌دنبال همکاری با انواع قدرت‌های اقتصادی شرقی از چین، ژاپن، کره جنوبی تا هند و روسیه بود. دولت روحانی اما تمامی این گزینه‌ها را به همراه گزینه‌های داخلی از روی میز برداشت و راه تنفس داخلی و خارجی ایران را منحصرا در ارتباط با غرب تعریف کرد. این سیاست البته نفعات گسترده‌ای برای ایران به‌دنبال داشت. دولت روحانی برای ارتباط با غرب و اعتمادزایی با استان پرجمعیت کشور بوده و ضمن قرار داشتن در مجاورت مرزهای عراق و آب‌های خلیج فارس میزان بخش بزرگی از میادین نفتی سودآور ایران است. غلامرضا شریعتی در سال ۱۳۹۸ استاندارد را استان سیل‌زده خوزستان بود و درحالی که استانش در سال‌های اخیر بیشترین بودجه‌ها را نسبت به دیگر استان‌ها دریافت کرده‌است، استانی بحران‌زده را برای کشور و دولت بعد باقی گذاشته است. او در سال ۹۸ از انتهای جدول کارآمدی استانداران مقام نخست ضعیف‌ترین استاندار کشور را به خود اختصاص داد اما همچنان بر مسند خود باقی ماند تا سوم‌مدیریت در خوزستان ادامه یابد. در دولت روحانی هورالعظیم با تصمیمات سیاست‌های نفتی دولت خشک‌شد است و با تخلیه بدون توجیه مخازن سدهای خوزستان در سال گذشته این استان هم اکنون با بی‌آبی و تلفاتش گاموشی‌ها و عدم تأمین قلیقه روغن‌ها روپرو است. البته باید دانست خوزستان حتی پیش از دولت روحانی نیز دچار مشکلات عدیده‌ای بوده اما دولت وی بدون حل مشکلات پیشین با اقدام‌ها در عمق چنین مشکلاتی افزوده است.

مسکن

دولت روحانی آرزوی حداقل ۴ میلیون ۶۰۰ هزار خانوار را برای همیشه بر باد داد. در روزی که روحانی قدرت را در ایران در دست گرفت، قیمت هر مترمربع مسکن حدود ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان بود. او امروز دولت را درحالی واگذار می‌کند که قیمت زمین به بیش از ۲۲ میلیون و آن‌تکلیف کرد و هر گاه مردم بدون اطلاع قبلی و آماه‌سازی افکاری عمومی، به یکباره سهمیه‌بندی را اعمال کرد؛ قیمت فروشدن کم افزایش ۳۰۰ درصدی قیمت زمین، زندگی را برای همه درد، در اعتراض به این تصمیم‌های خیابان‌ها شوند. اینکه‌بود که در اعتراضات معیشتی در سراسر کشور شعله کشید و جان بیش از ۲۲ نفر از گرفتار تلخ‌ترین اتفاق در طول انقلاب رقم بخورد. اعتراض مردم به این تصمیم البته غیرقابل پیش‌بینی نبود اما دولت روحانی که نمی‌خواست با مردم سخن، تصمیمی را مخفیانه به اجرا گذاشت. این مخفی‌کاری آتش سهمگینی را به جان کشور و مردم انداخت. ایران در آتش می‌سوخت اما هیچ کدام از مسئولان دولتی حاضر نشدند به میدان بیایند و مردم آرام کنند. حسن روحانی، رئیس‌جمهور و عالی‌ترین مسئول در این تصمیم‌بندی، یک‌هفته پس از اعتراضات آبان ۹۸ به‌جای عذرخواهی از مردمی که فرزندان‌شان در این حوادث جان باختند، با طعنه‌رفتن از مسئولیت خود و یا خنده‌های درندگ گفت: «من هم مثل همه مردم ایران صبح جمعه مطلع شدم که قیمت زمین تغییر کرده است، چرا که من هم این طرح را به شورای امنیت واگذار کرده بودم و به آنها گفته بودم زمانش را به من نگویند این مصوبه در جلسه سران قوا مصوب شد است. این ادعا را جمال عرف، معاون سیاسی وزیر کشور، تکذیب کرد. او گفته بود که حسن روحانی روز پیش از اجرای طرح افزایش قیمت زمین و سهمیه‌بندی آن، از موضوع مطلع بوده است.

اعتراض معیشتی پس از ۲ دهه

در دولت روحانی همه مسیر‌ها به سیاست خارجی مربوط می‌شد. او معضلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و… به مذاکرات هسته‌ای و برجام پیوند داده بود. تیرماه ۹۴ برجام شکل گرفت و در دی همان سال تعهدات طرف غربی آغاز شد. با این حال اما سیاست خارجی نتوانست آنطور که روحانی تصور می‌کرد، مشکلات ایران را حل کند. چندماهه پس از برگزاری انتخابات سال ۹۶، نخستین نشانه ناخوابی برجام با اعتراضات دانشجویی خود را به نمایش گذاشت. در دی ماه ۹۶، رکوبی‌ممد و گرانی‌ها منجر به طغیان طبقه فرو دست شد. در چهار سال نخست دولت روحانی طبقه فرو دست و بخشی از طبقه متوسط و زیر طبقه شده بودند و هیچ آینده روشنی نیز پیش چشم جوانان از نظر اقتصادی و اجتماعی و سیاسی وجود نداشت. ریشه این اعتراضات که حدود ۱۰۰۰ شهر کشور را در بر گرفته بود، بالا رفتن قیمت مسکن، خدمات بهداشتی و خصوصی‌سازی‌های رانستی در سایه سیاست‌های ایلبرالی و بازار آزاد دولت بود. این دومین اعتراض معیشتی در طول انقلاب بود. اعتراض پیش از آن، به دولت دهم اکبر هاشمی رفسنجانی بازمی‌گردد. اگرچه چندماه بعد و با خروج ترامپ از برجام، بازگشت به دی ماه ۹۶ تغییر به آرزوی مردم شده بود.

ادامه از صفحه ۲

صف قطعی به جای صف کوپن

قیمت مرغ در ابتدای دولت روحانی ۶ هزار تومان بود اما هم اکنون در سطح بازار با رشد ۵۰۰ درصدی به ۳۰ هزار تومان رسیده است. بخشی از گرانی‌ها در ایران به‌دلیل تورم خود همیشگی طبیعی است و در تمام دولت‌ها اخیر، در دولت روحانی شمل شد. دریاچه رومیه یکی از این موارد است که در ۸ سال گذشته یک میلیارد دلار صرف احیای آن شده‌است. این دریاچه همزمان با اجرای طرح‌های آبرسانی به آن به‌دلیل افزایش باران‌های کشور در سال ۹۸ به وضعیت نیمه‌مطلوبی رسید؛ وضعیتی که حاصل باران بود و نه بودجه کلان اختصاص داده شده برای احیای آن. پس از سال ۹۸ و با فروکش کردن بارش‌ها دریاچه ارومیه مجددا به وضعیت پیشین خود بازگشت؛ موضوعی که نشان می‌داد یک میلیارد دلار از اموال کشور به شکلی پیچیده و نا کارآمد از بین رفته است. دولت روحانی که شعار احیای دریاچه‌ها و رستگانه‌ها را داشت در اواخر عمر خود در شاهکاری به شدت عجیب تالاب مشهور هورالعظیم را خشک کرد. اقدامی که منجر به برگزاری اعتراضات گسترده در تابستان سال جاری شده و به گریزی در استان خوزستان و کشته‌شدن چندین نفر منتهی شد. دولت روحانی برای آنکه بهتر بتواند از میادین نفتی کشف‌شده در خوزستان بهره‌برداری کند، اقدام به خشک کردن هورالعظیم کرده بود. اقدام دیگر دولت روحانی برای حفاظت از محیط‌زیست و مردم حرکت پراساس ایده «ترسانی» بود. دولت روحانی به‌دلیل مواجهه با مسائل ماند قیمت گذاری نامناسب خرید تضمینی، مشکل ماشین‌آلات و ادوات برداشت و همیشه ایران را فروری این برنامه همچنان به‌شکلی موثر اجرا نشده است. به همین دلیل ایران همچنان با تهدید مسیری‌های وارداتی خود روبه‌رو است که شامل توقیف کشتی‌ها از یا مسدودسازی مسیرهای انتقال از است. روغن و مرغ در نمونه از وضعیت بازار تأمین مواد غذایی ایران در دوره روحانی است. مردم در یکسال گذشته برای شکر، رب گوجه‌فرنگی، ماکارونی و برخی دیگر از اقلام خوراکی نیز ناچار به ایستادن در صف‌های طولانی به‌ویژه در استان‌های جنوبی بودند.

بحران‌های زیست‌محیطی

یکی از برجسته‌ترین شعارهای روحانی برای تصویرسازی از خود به‌عنوان یک دولت مدرن و با نگاهی پیشرو، تلاش برای حفاظت از محیط زیست ایران بوده خورابه که همانند دیگر بخش‌ها بزرگ‌ترین ضریات خود را چندین دهه افزایش ارتباط با همسایگان و تقویت نگاه به شرق بود. ایران در این دوره برنامه‌هایی برای ارتباطات منطقه‌ای داشت که از ۱۵ کشور دارای مرز با ایران نیز فراتر می‌رفت. در حوضه‌نگاه به شرق نیز ایران به‌دنبال همکاری با انواع قدرت‌های اقتصادی شرقی از چین، ژاپن، کره جنوبی تا هند و روسیه بود. دولت روحانی اما تمامی این گزینه‌ها را به همراه گزینه‌های داخلی از روی میز برداشت و راه تنفس داخلی و خارجی ایران را منحصرا در ارتباط با غرب تعریف کرد. این سیاست البته نفعات گسترده‌ای برای ایران به‌دنبال داشت. دولت روحانی برای ارتباط با غرب و اعتمادزایی با استان پرجمعیت کشور بوده و ضمن قرار داشتن در مجاورت مرزهای عراق و آب‌های خلیج فارس میزان بخش بزرگی از صنعت هسته‌ای کشور، راه‌های دور زن تحریم‌ها را نیز برچید تا به غرب نشان دهند به قصد افزایش اعتماد جامعه جهانی تبدیل شده است. این اقدام باعث شد تا با برگشتن تحریم‌ها دولت ایران دیگر قادر به استفاده از مسیرهای دورزن پیشین نباشد. دولت روحانی همچنین پس از توافق به غرب به غرور بالایی دچار شد و وزرای این دولت خود را در سطح داخلی آمریکیز و مصدق می‌دیدند. همه مسائل باعث شد تا آنها ارتباط با قدرت‌های شرقی و کشورهای همسایه را کمرشان خود بدارند و تنها خواهان همکاری با غرب باشند. آنها برخی از شرکای تجاری ایران را که در دوره تحریم‌ها، در پروژه‌های ایران حضور داشتند، بعد از برجام به امید واگذاری آنها به شرکت‌های غربی اخراج کردند. اما خروج دیگر از برجام، به غرب، بر باد رفت و دیگر هم‌خبر از دموستان سابق نبود. این همان موضوعی است که مجددا داستان سیل‌ها تکرار خواهد شد. با عدم وقوع بارش به مقدار کافی در سال گذشته، ادعای ترسانی مسئولان دولت روحانی شکست خود هم اکنون با هدر دادن مخازن آبی سدهای خوزستان، این استان با بحران شدید کم‌آبی روبه‌رو است.

دلار

روحانی سال ۹۲ در جریان رقابت‌های انتخاباتی گفته بود دولت تدبیر نخواهد گذاشت که ارزش پول ملی طرف ۶ ماه به یک‌سوم کاهش یابد. اما برخلاف این وعده ارزش پول ملی در دوران روحانی بیش از همه دولت‌های قبلی کاهش یافت. فرایند سقوط قیمت ارز در دولت روحانی از اردیبهشت ۹۷ و پس از خروج آمریکا از برجام شد که در آن طی چند ماه قیمت ارز یک بیست شد. از ۵۲۰۰۰ تومان به ۳۰ هزار تومان رسید. دولت روحانی در این سه سال تلاش ناباورانه در جلسه هیات‌دولت از برجام و تحریم‌های اقتصادی را عامل اصلی این کاهش ارزش پول ملی بداند، اما برخلاف نظر دولت روحانی در سقوط و می‌توانست چاره همه تحریم‌های غربی نداشته باشد. تهدید این تحریم‌ها برای اقتصاد ایران بود. درحالی که تعهدات ایران به شکلی مستقیم توسط دولت به اجرا درآمده و سپس پس از چندین ماه بازرسی‌های سخت مورد تأیید قرار گرفت تعهدات طرف مقابل از ماهیت پیچیده‌ای برخوردار بود. البته همان زمان کارشناسان بسیاری نسبت به این پیچیدگی‌ها به تیم ویراخرجه طرف همدار دادند، اما زبان دولت برای برخورد با این هشدارها تحقیر، بود. عدم توجه تیم وزارت خارجه به ساختار متداخل تحریم‌ها، بخشی از بازل خسارت‌های ایجادشده برجام بود. بخش بزرگ ماجرا به این توجهی نسبت به مناسبات سیاسی داخلی آمریکا بود. در میانه مذاکرات هسته‌ای، ۲۷ سناتور از مجلس سنای آمریکا در نامه‌ای سرگشاده به مسئولان ایرانی اعلام کردند «هرگونه توافق میان دو کشور پس از سوری شدن دوران ریاست‌جمهوری باراک اوباما معتبر نخواهد بود». تیم مذاکره‌کننده ایران گریجه نیز به اسان این نامه سیاست کلی خود را در مذاکرات پیگیری می‌کرد، اما لازم بود به شکلی پررنگ آن را در نظر بگیرد. دولت روحانی اما به این باور رسیده بود که ترامپ نمی‌تواند از برجام خارج شود. اتفاقی که در اردیبهشت ۹۷ افتاد دولت روحانی را غافلگیر و دزدانه‌های مستغنی را به کشور تحمیل کرد. شاید اگر دولت روحانی، احتیاط چنین اتفاقی را می‌یاد، می‌توانست بخشی از فشار ترامپ را ببرد کند.

افزایش تصاعدی خوراکی‌ها

بررسی مقایسه‌ای قیمت‌ها در بخش اقلام خوراکی خانوار نشان می‌دهد در دولت دوازدهم قیمت اقلام ضروری ضروری خانوار رشد می‌سابقه‌ای تجربه کرده‌است، به‌طوری‌که مقایسه داده‌های آماری به‌طور متوسط ۶۱۰ درصد رشد قیمت داشته‌اند. در میان ۱۰ خودروی مورد بررسی در دو خودرو ساز بزرگ کشور، پراید ۱۱۱ با رشد ۷۱۹٫۹ درصدی، بالاترین افزایش قیمت را تجربه کرده است. پوژو ۴۰۵ با ۶۵۸٫۸ درصد، دومین خودروی میانگین ۴۰۰ درصد افزایش قیمت داشته‌اند. درمیان این اقلام، چای خارجی با ۵۵۵٫۸ درصد، بالاترین افزایش قیمت را داشته است. پوژو ۲۰۶ تیپ ۲ با ۶۲۳٫۳ درصد، پراید ۱۲۲ با ۵۹۸٫۹ درصد، پوژو ۲۰۶ تیپ ۱ با ۵۷۷ درصد، نیپا یا ۵۹۱ درصد، پوژو ۲۰۶ تیپ ۱ با ۵۴۲٫۷ درصد، رتبه‌های میانی قرار دارند. بازار خودرو سال ۹۲ تا ماهی ۲۸۶ درصد و ماهی قزل‌آلا با ۲۴۶ درصد در رتبه‌های نخستین و پنجم با بیشترین افزایش قیمت قرار دارند. قایل کرد از مختصری از معضلات بخش خودروی مواجه بوده است. از دیگر موضوعاتی که با افزایش شدید قیمت در بازار خودرو، جان بخت دارد، کیفیت و ایمنی خودروهای داخلی است. طبق دو گزارش یکی از سوی وزارت صمت و دیگری از سوی شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران نشان می‌دهند کیفیت خودروهای داخلی نهم‌تا بهتر نشده، بلکه ارزیابی‌ها حکایت از آن دارد وضعیت بدتر نیز شده است.

سکه روی سکه

مرداد سال ۹۲ که دولت یازدهم روی کار آمد، قیمت سکه تمام بهار آزادی یک میلیون و ۸۷ هزار تومان بود. تقریبا تا سال ۹۶ قیمت سکه و طلا از کثرتا این سببی برخوردار بود اما پس از اتمام انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۹۶ و انتخاب روحانی برای دومین بار به‌عنوان رئیس‌جمهور، با تهدیدات ترامپ و خروج او از برجام، قیمت طلا و سکه خیزش شدیدی داشت. بررسی‌ها نشان می‌دهد که هر قطعه سکه تمام در اولین روزهای شروع دولت روحانی دولت دوازدهم) حدود یک میلیون و ۲۱۸ هزار تومان بوده‌است. اکنون با رشد ۶۹۰ تا ۷۰۰ درصدی این روز‌ها هر متر ۱ میلیون تومان گذشته‌است. با نگاهی به این روند قیمت سکه تمام در سال‌های اخیر می‌توان دریافت که سریع‌ترین و بی‌سابقه‌ترین رشد قیمت سکه در دولت روحانی رخ داده است.

تحدید سرمایه اجتماعی

دولت روحانی خود را مدیون طبقه متوسط جامعه می‌دانست و در آن ابتدای این نیز تمام تلاش خود را برای حفظ این پایگاه کرد. برای دولت این طبقه به اندازه‌ای مهم نبود که گفته می‌شود به‌طرح برخی کارشناسان اقتصادی تنها به‌دلیل اینکه به نفع طبقه فرو دست است و نفع چندانی برای طبقه متوسط ندارد، این توجهی شد. دهن کجی دولت روحانی به فرو دستان جامعه و عدم حمایت از این منجر به اعتراضات این‌ماه سال ۹۶ و آبان سال ۹۸ شد. پس از آبان ۹۸، تورم افزایش گسیخته، بخشی از همان طبقه متوسط را نیز نابود کرد تا آنها تنها ضربه‌ای به سرمایه اجتماعی و اعتماد مردم. در اوس سال ۹۸، یکبار دیگر به سراسر سرمایه اجتماعی نظام رفت و سرمایه‌های مردم مستضعف را با وعده‌های غیرواقعی به بورس کشتاند و بر باد داد. سخنان دولتمردان روحانی مبنی‌بر اینکه مردم باید ریسک حضور در بورس را نیز بپذیرند، جلله‌ای بسیار درست است اما نه هنگامی که آنها چند ماه قبل با سخنانی خلاف واقع سپاسی را به بورس داده بودند و وعده افزایش سرمایه به آنان می‌دادند. این وعده‌ها درحالی‌بود که دولت خود به خوبی و با نقشه قبلی در حال افزایش مصنوعی قیمت سهام شرکت‌ها دولتی در بورس بود تا آن محل این افزایش، کسری بودجه خود را جبران کند. آن هم کسری بودجه‌ای که بخش اعظمش صرف افزایش حقوق شدید کارمندان دولت شد.